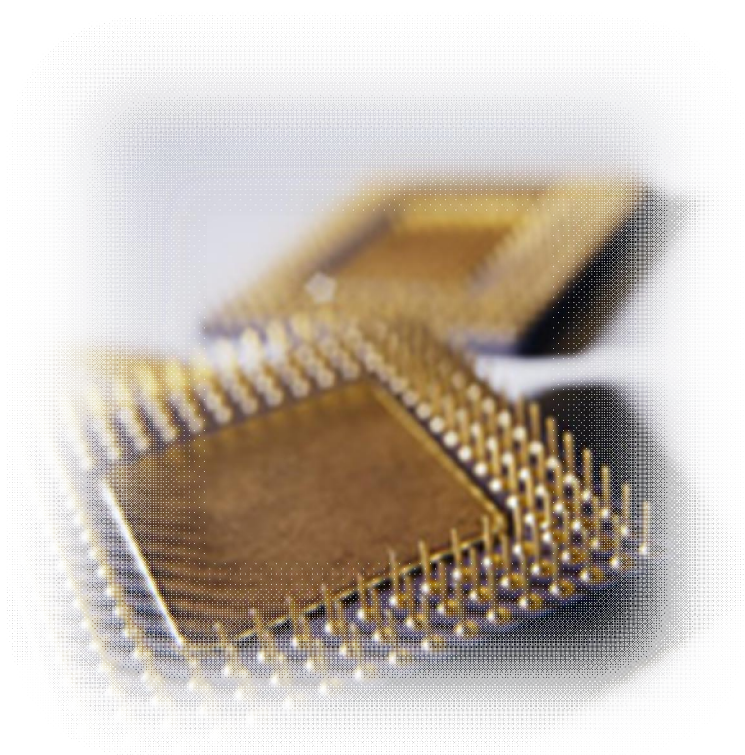

به نام خدا

پروژه طراحی مدار CPU

طراح: سید مصطفی رضاتوفیق

استاد: دکتر کامرانی

تیرماه 1386

فهرست

3.....	مقدمه
4.....	کامپیوتر پایه
4.....	ثبات ها
4.....	قالب دستورالعمل
5.....	دستورالعمل ها
5.....	زمانبندی و کنترل
8.....	طراحی مدار
12	نرم افزار IDE
13	اسمبلر
14	ماشین حساب
15	فایل اصلی برنامه
19	فایل math.inc
26	فایل display.inc
28	فایل keypad.inc
34	مراجع

پروژه حاضر را برای درس معماری کامپیوتر و بر اساس کتاب مانو انجام داده‌ام. زیبایی موضوع باعث شد تا با وجود مشغله زیاد، وقت زیادی روی آن صرف کنم.

اهم کارهای انجام شده شامل تعیین توابع کنترل CPU، طراحی مدار CPU، طراحی یک اسمبلر تک‌گذره، و در نهایت طراحی و برنامه‌نویسی یک ماشین حساب با CPU طراحی شده بوده است.

برای دانلود نرم‌افزار و دریافت آخرین نسخه این سند به سایت بنده mrtofigh.googlepages.com یا مستقیماً به آدرس mrtofigh.googlepages.com/CPUDesign مراجعه کنید.

در پایان لازم می‌دانم از استاد محترم آقای دکتر کامرانی به دلیل تسلط ایشان و تدریس زیبای درس تشکر کنم.

سید مصطفی رضاتوفیق

تیرماه 1386

کامپیوتر پایه¹

سازمان کامپیوتر به وسیله ثبات های داخلی آن، زمانبندی و ساختار کنترل، و مجموعه دستوراتی که به کار می برد تعریف می گردد. در زیرعنوان های بعد هر یک از این قسمت ها تشریح می شود.

ثبات ها

تنها تغییر ثبات های CPU مورد بحث نسبت به طرح کتاب، اندازه ثبات های INPR و OTR است. توضیح بیشتر در قسمت طراحی مدار خواهد آمد.

نام ثبات	تعداد بیت	سمبل ثبات
ثبات داده	16	DR
ثبات آدرس	12	AR
انباره	16	AC
ثبات دستورالعمل	16	IR
شمارنده برنامه	12	PC
ثبات موقت	16	TR
ثبات ورودی	16	INPR
ثبات خروجی	16	OUTR

قالب دستورالعمل

سه قالب دستورالعمل در کامپیوتر پایه وجود دارد. این قالب ها 16 بیتی هستند.

- دستورالعمل های حافظه ای

15	14	12	11	0
I	کد عمل			آدرس

- دستورالعمل های ثباتی

15	14	12	11	0
0	1	1	1	عمل ثباتی

- دستورالعمل های ورودی-خروجی

15	14	12	11	0
1	1	1	1	عمل I/O

دستورالعمل‌ها

جدول زیر مجموعه دستورالعمل‌های کامپیوتر پایه را نشان می‌دهد. دستور NOP با کد F020 به مجموعه دستورات CPU اضافه شده است. این دستور هیچ عملی انجام نمی‌دهد.

سمبل	کد شانزده شانه‌ای		شرح
	I = 0	I = 1	
AND	0xxx	8xxx	AND کردن کلمه حافظه با AC
ADD	1xxx	9xxx	جمع کردن کلمه حافظه با AC
LDA	2xxx	Axxx	بار کردن کلمه حافظه در AC
STA	3xxx	Bxxx	ذخیره محتوای AC در حافظه
BUN	4xxx	Cxxx	انشعاب نامشروط
BSA	5xxx	Dxxx	انشعاب و ضبط آدرس بازگشت
ISZ	6xxx	Exxx	افزایش و گذر در صورت نتیجه صفر
CLA	7800		پاک کردن AC
CLE	7400		E پاک کردن
CMA	7200		متعم کردن AC
CME	7100		متعم کردن E
CIR	7080		چرخش AC و E به راست
CIL	7040		چرخش AC و E به چپ
INC	7020		افزایش AC
SPA	7010		گذر از دستور بعدی اگر AC مثبت باشد
SNA	7008		گذر از دستور بعدی اگر AC منفی باشد
SZA	7004		گذر از دستور بعدی اگر AC صفر باشد
SZE	7002		گذر از دستور بعدی اگر E صفر باشد
HLT	7001		توقف کامپیوتر
INP	F800		دریافت کاراکتر و انتقال آن به AC
OUT	F400		پرداختن کاراکتر از AC و انتقال آن به خروجی
SKI	F200		گذر مبتنی بر پرچم ورودی
SKO	F100		گذر مبتنی بر پرچم خروجی
ION	F080		فعال کردن وقفه‌ها
IOF	F040		غیرفعال کردن وقفه‌ها

زمانبندی و کنترل

زمانبندی همه ثبات‌ها در کامپیوتر پایه بوسیله یک مولد پالس ساعت اصلی (بخش طراحی مدار) کنترل می‌شود. پالس‌های ساعت حالت هیچ ثباتی را عوض نمی‌کنند مگر اینکه ثبات توسط سیگنال کنترل فعال شود. سیگنال‌های کنترل در واحد کنترل تولید می‌شوند. مشخصات سیگنال‌های کنترل از لیست عبارات انتقال ثبات جدول بعد به دست می‌آید. قبل از ادامه مثالی از روش به دست آوردن ورودی‌های کنترل ثبات‌ها را ذکر می‌کنم. برای تعیین ورودی‌های کنترل AR، همه عباراتی که محتوی AR را تغییر می‌دهند لیست می‌کنیم:

R'T0: $AR \leftarrow PC$

R'T2: $AR \leftarrow IR(0-11)$

D7'IT3: $AR \leftarrow M[AR]$

RT0: $AR \leftarrow 0$

D5T4: $AR \leftarrow AR + 1$

ورودی‌های کنترل ثبات‌ها از جمله AR، LD (بارشدن)، INR (افزایش) و CLR (پاک کردن) هستند:

$LD(AR) = R'T0 + R'T2 + D7'IT3$

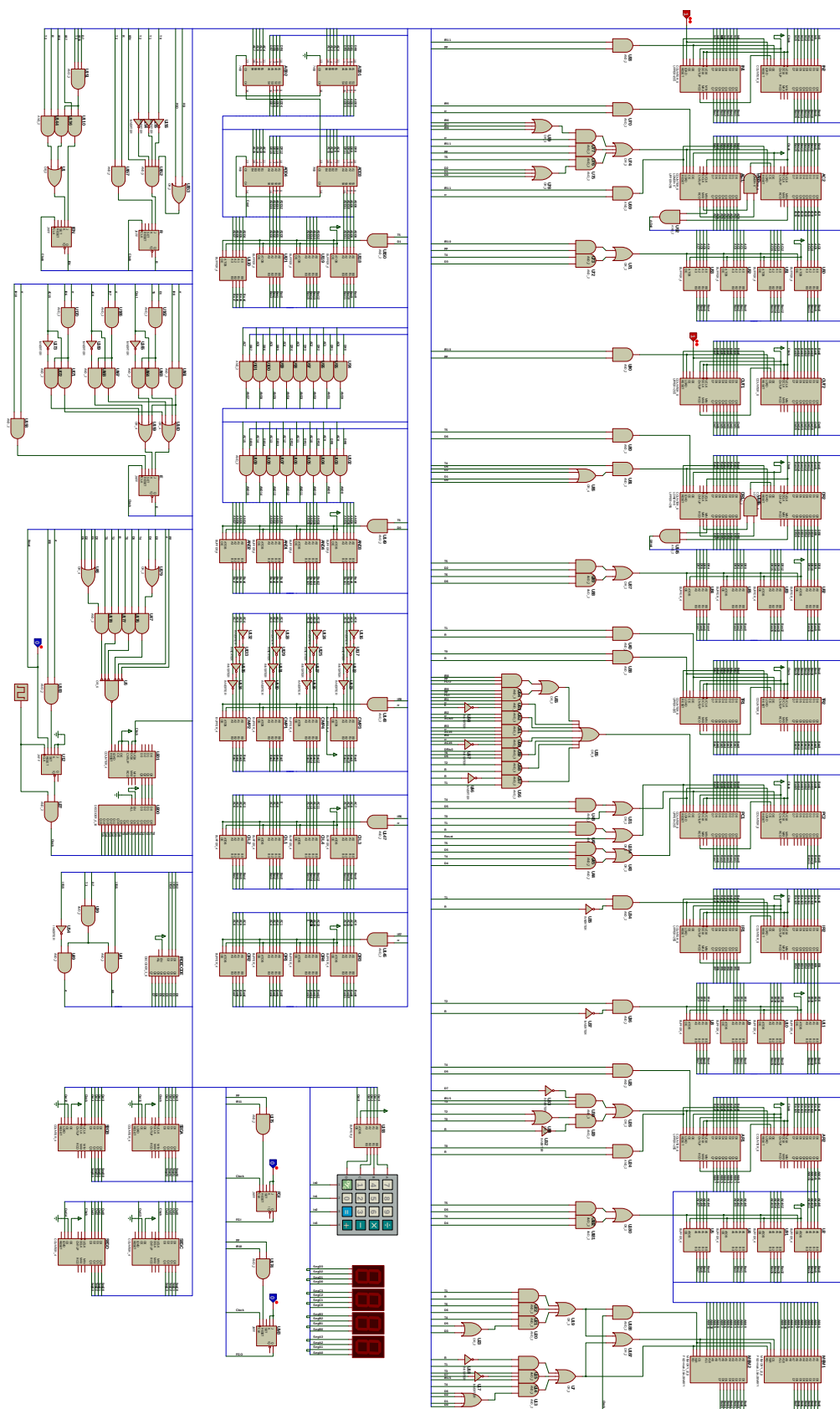
$CLR(AR) = RT0$

$INR(AR) = D5T4$

برداشت	$R'T_0: AR \leftarrow PC$
	$R'T_1: IR \leftarrow M[AR], PC \leftarrow PC + 1$
دیکد	$R'T_2: D_0, \dots, D_7 \leftarrow \text{Decode } IR(12-14),$ $AR \leftarrow IR(0-11), I \leftarrow IR(15)$
غیرمستقیم	$D_7IT_3: AR \leftarrow M[AR]$
وقفه:	$T_0T_1T_2(IEN)(FGI + FGO): R \leftarrow 1$ $RT_0: AR \leftarrow 0, TR \leftarrow PC$ $RT_1: M[AR] \leftarrow TR, PC \leftarrow 0$ $RT_2: PC \leftarrow PC + 1, IEN \leftarrow 0, R \leftarrow 0, SC \leftarrow 0$
حافظه‌ای:	
AND	$D_0T_4: DR \leftarrow M[AR]$ $D_0T_5: AC \leftarrow AC \wedge DR, SC \leftarrow 0$
ADD	$D_1T_4: DR \leftarrow M[AR]$ $D_1T_5: AC \leftarrow AC + DR, E \leftarrow C_{out}, SC \leftarrow 0$
LDA	$D_2T_4: DR \leftarrow M[AR]$ $D_2T_5: AC \leftarrow DR, SC \leftarrow 0$
STA	$D_3T_4: M[AR] \leftarrow AC, SC \leftarrow 0$
BUN	$D_4T_4: PC \leftarrow AR, SC \leftarrow 0$
BSA	$D_5T_4: M[AR] \leftarrow PC, AR \leftarrow AR + 1$ $D_5T_5: PC \leftarrow AR, SC \leftarrow 0$
ISZ	$D_6T_4: DR \leftarrow M[AR]$ $D_6T_5: DR \leftarrow DR + 1$ $D_6T_6: M[AR] \leftarrow DR, \text{ if } (DR = 0) \text{ then } (PC \leftarrow PC + 1), SC \leftarrow 0$
ثباتی:	$D_7I'T_3 = r$ (مشترک در همه دستورالعمل‌های ثباتی) $IR(i) = B_i (i = 0, 1, 2, \dots, 11)$ $r: SC \leftarrow 0$ $rB_{11}: AC \leftarrow 0$ $rB_{10}: E \leftarrow 0$ $rB_9: AC \leftarrow \overline{AC}$ $rB_8: E \leftarrow \overline{E}$ $rB_7: AC \leftarrow \text{shr } AC, AC(15) \leftarrow E, E \leftarrow AC(0)$ $rB_6: AC \leftarrow \text{shl } AC, AC(0) \leftarrow E, E \leftarrow AC(15)$ $rB_5: AC \leftarrow AC + 1$ $rB_4: \text{ If } (AC(15) = 0) \text{ then } (PC \leftarrow PC + 1)$ $rB_3: \text{ If } (AC(15) = 1) \text{ then } (PC \leftarrow PC + 1)$ $rB_2: \text{ If } (AC = 0) \text{ then } PC \leftarrow PC + 1$ $rB_1: \text{ If } (E = 0) \text{ then } (PC \leftarrow PC + 1)$ $rB_0: S \leftarrow 0$
ورودی - خروجی:	$D_7IT_3 = p$ (مشترک در همه دستورالعمل‌های ورودی خروجی) $IR(i) = B_i (i = 6, 7, 8, 9, 10, 11)$ $p: SC \leftarrow 0$ $pB_{11}: AC(0-7) \leftarrow INPR, FGI \leftarrow 0$ $pB_{10}: OUTR \leftarrow AC(0-7), FGO \leftarrow 0$ $pB_9: \text{ If } (FGI = 1) \text{ then } (PC \leftarrow PC + 1)$ $pB_8: \text{ If } (FGO = 1) \text{ then } (PC \leftarrow PC + 1)$ $pB_7: IEN \leftarrow 1$ $pB_6: IEN \leftarrow 0$

تغییر مهمی که در مدار اعمال شده این است که مدار اضافه‌ای برای کنترل گذرگاه در نظر گرفته نشده است. توابع مستقیماً به ورودی OE رجیسترها متصل می‌شوند که باعث می‌شود مقدار خروجی رجیستر روی گذرگاه یا در حالت امپدانس بالا قرار گیرد. با استفاده از این روش (به جای استفاده از MUX) توسعه و تغییرات مدار سریعتر انجام شد.

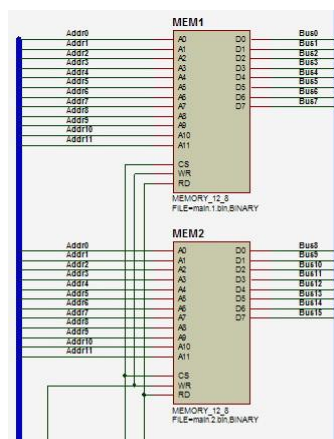
تایع کنترل	پایه کنترل	نام قطعه
$R'T1 + D7'IT3 + (D0 + D1 + D2 + D6)T4$	RD	حافظه
$RT1 + D6T6 + (D3 + D5)T4$	WR	
$R'T1 + D7'IT3 + (D0 + D1 + D2 + D6)T4$	CS	
$(D0 + D1 + D2)T5 + pB11 + (B9+B7+B6)r$	LD	AC
rB5	INR	
rB11	CLR	
$D3T4 + pB10$	OE	
$D7'IT3 + (T2 + T0)R'$	LD	AR
D5T4	INR	
RT0	CLR	
$D4T4 + D5T5$	OE	
$D4T4 + D5T5$	LD	PC
$R'T1 + RT2 + (DR=0)D6T6 + AC15'rB4 + AC15rB3 + (AC=0)rB2 + E'rB1 + (FGI)pB9 + (FGO)pB8$	INR	
RT1	CLR	
$T0 + D5T4$	OE	
$(D0 + D1 + D2 + D6)T4$	LD	DR
D6T5	INR	
$D2T5 + D6T6$	OE	
R'T1	LD	
R'T2	OE	IR
RT0	LD	
RT1	OE	TR
pB10	LD	
pB11	OE	OUTR
$RT2 + r + p + (D0+D1+D2+D5)T5 + (D3 + D4)T4 + D6T6$	CLR	INR
$R'T1 + D7'IT3 + (D0 + D1 + D2 + D6)T4$	J	SC
RT2	K	
$rB8 + D1T5Cout + rB7AC0 + rB6AC15$	J	R
$rB8 + D1T5Cout' + rB7AC0' + rB6AC15'$	K	
rB10	CLR	
pB11	CLR	E
pB10	CLR	
	CLR	FGI
	CLR	FGO

نکته: به جز در مواردی که تذکر داده می شود، منظور از گذرگاه، خطوطی است که با Bus0 تا Bus15 مشخص شده اند.

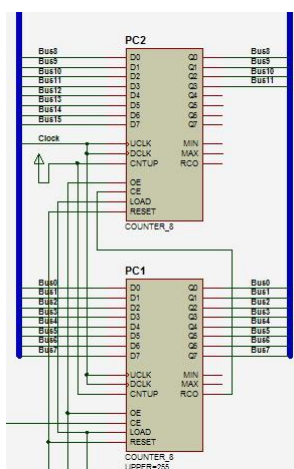
- حافظه

دو IC حافظه 4 کیلو بایتی استفاده شده است. هر کلمه (word) از ترکیب دو بایت هم آدرس از این دو IC تشکیل می‌شود. هنگام شروع بکار مدار، محتوی فایل‌های main.1.bin و main.2.bin در این ICها بارگذاری می‌شود.

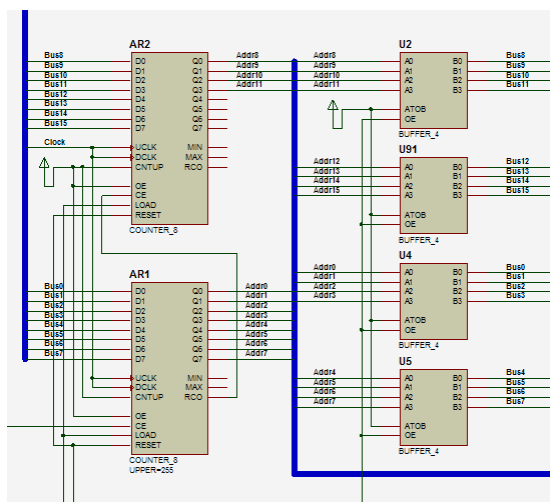
- رجیسترها

برای داشتن رجیسترهایی که فرمان inc داشته باشند، به جای شیفت رجیستر از شمارنده استفاده کرده‌ام. با توجه به اینکه نرم افزار دارای شمارنده 16 بیتی نبود برای هر رجیستر 16 بیتی (رجیستر داده) یا 12 بیتی (رجیستر آدرس) از دو شمارنده 8 بیتی استفاده کرده‌ام. رجیستر PC در زیر نشان داده شده است.

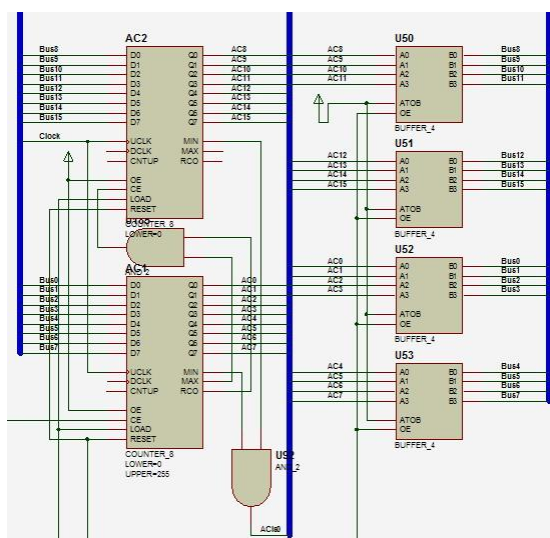

اتصال پین RCO رجیستر پایینی به پین CE رجیستر بالایی در واقع بیت نقل است (در زمان فعال شدن فرمان inc). ضمناً توجه کنید که وقتی مقدار این رجیستر آدرس روی گذرگاه قرار می‌گیرد 4 بیت بالایی آزاد هستند.

در مورد AR (شکل بعد) چون خروجی علاوه بر اینکه روی گذرگاه قرار می گیرد، برای آدرس دهی هم استفاده می شود، از طریق بافرهایی به گذرگاه و نیز مستقیماً به حافظه متصل است.

در مورد رجیسترهای AC و DR چون لازم بود وضعیت صفر بودنشان در دسترس باشد، و با توجه به ساختار این شمارنده ها (به راهنمای نرم افزار مراجعه کنید) اتصالات تغییر داده شدند:

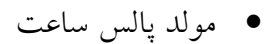

• ورودی - خروجی

رجیسترهای OutR و InR 16 بیتی در نظر گرفته شده‌اند. ضمناً ورودی OutR و خروجی InR از طریق گذرگاه از به AC منتقل می‌شوند (نه بطور مستقیم).
8 بیت پایین InR و OutR برای تبادل داده و 8 بیت بالا برای انتخاب وسیله خارجی در نظر گرفته شده‌اند:

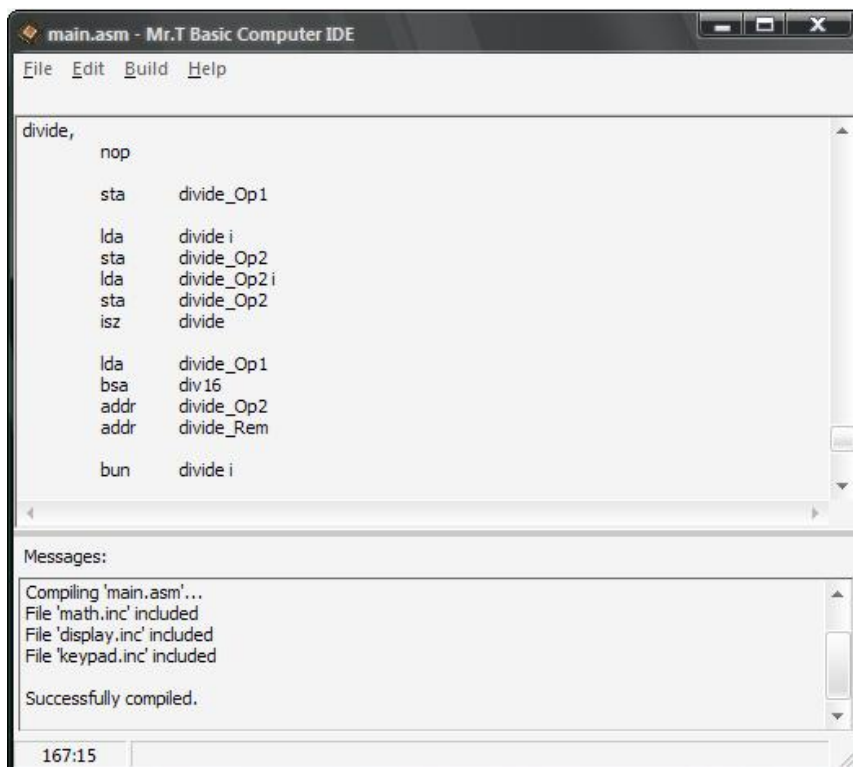
خط انتخاب	وسیله
Out8	صفحه کلید
Out11-Out14	رجیستر مربوط به 7-segment های 1 تا 4

- خروجی ALU (قسمت وسط مدار) هم روی گذرگاه قرار می گیرد. بافرهایی برای کنترل خروجی ها در نظر گرفته شده اند. شکل بعد معکوس کننده AC را نشان می دهد:

[illegible]

نرم افزار IDE

IDE ساده‌ای طراحی کرده‌ام که در آن می‌توان فایل برنامه را ویرایش و ترجمه کرد.

لازم به ذکر است که در مدار طراحی شده توسط اینجانب، حافظه اصلی شامل دو IC حافظه 4 کیلو بایتی است. هر کلمه از ترکیب بایت‌های موجود در آدرس‌های یکسان از دو IC ذخیره می‌شود. بنابراین برای ترجمه برنامه برای این مدار باید گزینه Dual Memory از منوی Build فعال باشد. اگر نام برنامه اصلی main.asm باشد دو فایل با نام‌های main.1.bin و main.2.bin ایجاد می‌شوند که باید در کنار فایل طراحی مدار قرار گیرند.

یک اسمبلر تک‌گذره نوشته‌ام که برنامه اسمبلی کامپیوتر پایه را به کد ماشین معادل ترجمه می‌کند. در اینجا توضیحات کتاب مانو درباره قالب برنامه اسمبلی را تکرار نمی‌کنم و به تشریح تفاوت‌ها و بهبودهای اعمال شده و جزئیات لازم درباره اسمبلر می‌پردازم.

- رهنمود **include** در هر جای برنامه قرار گیرد، با محتوای فایلی که نام آن ذکر شده جایگزین می‌شود. توجه کنید که برچسب‌های استفاده شده در این فایل نباید با برنامه اصلی همنام باشند.

include 'file.inc'

اسمبلر در مسیرهای زیر به دنبال نام فایل می‌گردد:

مسیر فایل برنامه، فولدر **Lib** در مسیر نرم افزار، مسیر نرم افزار

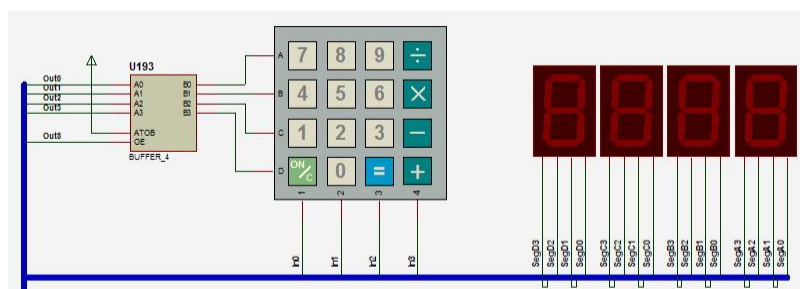
- برای حفظ پویایی برنامه‌ها در تعریف اشاره‌گرها شبه دستور **addr** اضافه شده است. **addr** و به دنبال آن یک برچسب، آدرس آن برچسب را در محل شبه دستور ذخیره می‌کند.

بدون addr	با addr
Ptr, dec 100 ... org 100 Array, ...	Ptr, addr Array ... Array, ...

- دستور بی اثر **NOP** با کد **F020** اضافه شده است. این دستور در 4 پالس ساعت اجرا می‌شود.
- عدد مبنای 16 که بعد از شبه دستور **hex** ذکر می‌شود باید با یک رقم شروع شود. بعد از شبه دستور **bin** باید یک عدد دودویی (رشته ای از صفر و یک) بیاید. سایر اعداد استفاده شده در برنامه دهدهی فرض می‌شوند.
- پیغام‌های خطای اسمبلر شامل نام فایل، شماره سطر و توضیح خطا است. این در مورد فایل‌های **include** شده هم درست است. یعنی اسمبلر شماره سطرهای فایل **include** شده را جز شماره خطوط برنامه اصلی اعلام نمی‌کند.
- اسمبلر نسبت به بزرگی و کوچکی حروف حساس نیست.
- آخرین دستور برنامه باید یک **end** باشد. در فایل‌های **include** شده نباید **end** ظاهر شود.

ماشین حساب

برای آزمایش CPU طراحی شده با اضافه کردن یک صفحه کلید و 4 قطعه 7-segment یک ماشین حساب 4 رقمی طراحی کرده ام.

در صفحات بعد برنامه مربوط به این ماشین حساب آورده شده است. قراردادهای زیر در نوشتن روتین‌های برنامه به کار رفته است:

- اولین پارامتر ورودی/خروجی روتین‌ها در ثبات AC ارسال می‌شود. پارامتر یک بیتی از طریق پرچم E ارسال می‌شود. پارامترهای ورودی/خروجی بیشتر از طریق اشاره‌گرهایشان که بعد از دستور فراخوانی روتین ذخیره شده‌اند دستیابی می‌شوند.
- نام پرچسب‌های درون هر روتین به صورت routineName_LabelName است تا با سایر پرچسب‌های برنامه تداخل نداشته باشند.
- اولین حرف اسامی روتین‌ها و پرچسب‌ها کوچک و حرف اول بقیه کلمات چسبیده به آنها (در صورت وجود) بزرگ است.

```

/*****
/ Calculator program for basic computer
/ Author: Mr.T (mrtofigh@gmail.com)
/ Last change: 1386.4.2
/ All rights reserved.
/*****/

    org    0

/-----
interrupt,
    bun    start

    bun    interrupt i

/-----
    include    'math.inc'
    include    'display.inc'
    include    'keypad.inc'

/-----
start,
reset,
    cla
    sta    operand
    sta    result
    sta    operator
    sta    eqWasEntered

    bsa    writeHex

loop,
    bsa    readNum16
    sta    newOperand
    cla
    cil
    sta    newOpEntered

    bsa    readKey
    sta    key

    add    resetKey
    sza
    bun    noReset
    bun    reset

noReset,
checkOpEntered,
    lda    newOpEntered
    sza
    bun    checkSuccess

checkEqKey,

```



```

        lda    key
        add    equalityKey
        sza
        bun    noOperand
        bun    doOperand

checkSuccess,
        lda    newOperand
        sta    operand

        lda    eqWasEntered
        sza
        bun    ignorePrevOperand
        bun    doOperand

ignorePrevOperand,
        cla
        sta    operator

doOperand,
        lda    operator
        bsa    lookup
        addr   routines

        sta    routine
        sze
        bun    callRoutine

        lda    operand
        bun    afterCall

callRoutine,
        lda    result
        bsa    routine i
        addr   operand

afterCall,
        sta    result
        bsa    writeNumber

        lda    key
        add    equalityKey
        sza
        bun    noEqKey
        bun    eqKey

noOperand,
noEqKey,
        lda    key
        sta    operator

        cla
        bun    loopEnd

eqKey,

```

```

        cla
        cma

loopEnd,
        sta  eqWasEntered

        bsa  waitNoKey
        bun  loop

```

```

key,
    hex  0
newOperand,
    hex  0
newOpEntered,
    hex  0
eqWasEntered,
    hex  0
operand,
    hex  0
result,
    hex  0
operator,
    hex  0
routine,
    hex  0
resetKey,
    dec  -13
equalityKey,
    dec  -15
routines,
    dec  4
    addr divide

```

```

    dec  8
    addr mul8

```

```

    dec  12
    addr sub16

```

```

    dec  16
    addr add16

```

```

    dec  0

```

```

/-----
divide,
    nop

    sta  divide_Op1

    lda  divide i
    sta  divide_Op2
    lda  divide_Op2 i
    sta  divide_Op2
    isz  divide

```

```
lda  divide_Op1
bsa  div16
addr divide_Op2
addr divide_Rem
```

```
bun  divide i
```

```
divide_Op1,
    hex  0
divide_Op2,
    hex  0
divide_Rem,
    hex  0
```

```
/-----
end
```

```

/*****
/ Math routines
/ Author: Mr.T (mrtofigh@gmail.com)
/ Last change: 1386.4.2
/ All rights reserved.
/*****/

```

```

/-----
/ div16 routine
/ divides one word by another
/ input:
/   ac      first operand >= 0
/   pointer  second operand <> 0
/ output:
/   ac      ac div second operand
/   pointer  ac mod second operand
/-----

```

```

div16,
    nop

```

```

    sta    div16_Divided

```

```

    lda    div16_i
    sta    div16_DividedBy
    lda    div16_DividedBy i
    sta    div16_DividedBy
    isz    div16

```

```

    lda    div16_i
    sta    div16_Param3
    isz    div16

```

```

    cla
    sta    div16_Remainder
    sta    div16_Result

```

```

    lda    div16_Divided
    bsa    countBits
    addr   div16_Divided

```

```

    cma
    inc
    sta    div16_DBC

```

```

div16_Loop,
    lda    div16_DBC
    inc
    spa
    bun    div16_Cont
    sza
    bun    div16_End

```

```

div16_Cont,

```

```

    sta    div16_DBC

    lda    div16_Divided
    cil
    sta    div16_Divided

    lda    div16_Remainder
    cil
    sta    div16_Remainder

    lda    div16_DividedBy
    cma
    inc
    add    div16_Remainder

    cle

    sna
    bun    div16_DivideRem

    lda    div16_Result
    cil
    sta    div16_Result

    bun    div16_Loop

div16_DivideRem,
    sta    div16_Remainder

    lda    div16_Result
    cme
    cil
    sta    div16_Result

    bun    div16_Loop

div16_End,
    lda    div16_Remainder
    sta    div16_Param3 i

    lda    div16_Result

    bun    div16 i

div16_Result,
    hex    0
div16_Param3,
    hex    0
div16_Divided,
    hex    0
div16_DividedBy,
    hex    0
div16_Remainder,
    hex    0
div16_DBC,

```

```

hex    0
/-----

/-----
/ countBits routine
/ Counts bits of a number
/ input:
/   ac      number
/ output:
/   ac      number of bits (position of leftmost bit + 1)
/   pointer  right shifted ac (it's left-most bit is placed at msb)
/-----
countBits,
    nop

    sta    countBits_Num

    lda    countBits_i
    sta    countBits_Ptr2
    isz    countBits

    cla
    sta    countBits_Count

    lda    countBits_Num
    sza
    bun    countBits_Loop
    bun    countBits_End

countBits_Loop,
    lda    countBits_Num
    cle
    cil

    sze
    bun    countBits_First1
    sta    countBits_Num

    isz    countBits_Count
    bun    countBits_Loop

countBits_First1,
    lda    countBits_Count
    cma
    inc
    add    countBits_Const
    sta    countBits_Count

countBits_End,
    lda    countBits_Num
    sta    countBits_Ptr2 i

    lda    countBits_Count

    bun    countBits_i

```

```

countBits_Num,
    hex    0
countBits_Ptr2,
    hex    0
countBits_Count,
    hex    0
countBits_Const,
    dec    16
/-----

/-----
/ toBCD routine
/ Converts a word to BCD format
/ input:
/   ac          number
/ output:
/   ac          BCD number
/-----

toBCD,
    nop

    sta    toBCD_Num

    cla
    sta    toBCD_BCD

    lda    toBCD_DigitCount
    sta    toBCD_DC

toBCD_Loop,
    lda    toBCD_Num
    bsa    div16
    addr   toBCD_Ten
    addr   toBCD_Remainder
    sta    toBCD_Num

    lda    toBCD_BitCount
    sta    toBCD_BC

toBCD_NextBit,
    lda    toBCD_Remainder
    cir
    sta    toBCD_Remainder

    lda    toBCD_BCD
    cir
    sta    toBCD_BCD

    isz    toBCD_BC
    bun    toBCD_NextBit

    isz    toBCD_DC
    bun    toBCD_Loop

```

```

    lda    toBCD_BCD
    bun    toBCD i

toBCD_Num,
    hex    0
toBCD_BCD,
    hex    0
toBCD_Ten,
    dec    10
toBCD_Remainder,
    hex    0
toBCD_DigitCount,
    dec    -4
toBCD_DC,
    hex    0
toBCD_BitCount,
    dec    -4
toBCD_BC,
    hex    0
/-----

/-----
/ sub16 routine
/ subtracts two words
/ input:
/   ac          first operand
/   pointer     second operand
/ output:
/   ac          ac - second operand
/-----

sub16,
    nop

    sta    sub16_Op1

    lda    sub16 i
    sta    sub16_Ptr2
    lda    sub16_Ptr2 i
    isz    sub16

    cma
    inc
    add    sub16_Op1

    bun    sub16 i

sub16_Op1,
    hex    0
sub16_Ptr2,
    hex    0
/-----

/-----
/ add16 routine
/ adds two words

```



```

/ input:
/   ac      first operand
/   pointer  second operand
/ output:
/   ac      ac + second operand
/-----
add16,
  nop

  sta  add16_Op1

  lda  add16 i
  sta  add16_Ptr2
  lda  add16_Ptr2 i
  isz  add16

  add  add16_Op1

  bun  add16 i

add16_Op1,
  hex  0
add16_ptr2,
  hex  0
/-----

/-----
/ mul8 routine
/ multiplies two small words
/ input:
/   ac      first operand
/   pointer  second operand
/ output:
/   ac      ac * second operand
/-----
mul8,
  nop

  sta  mul8_Op1

  lda  mul8 i
  sta  mul8_Op2
  lda  mul8_Op2 i
  sta  mul8_Op2
  isz  mul8

  cla
  sta  mul8_Result

mul8_Loop,
  lda  mul8_Op1
  sza
  bun  mul8_NoZero
  bun  mul8_End

```

```
mul8_NoZero,  
    cle  
    cir  
    sta    mul8_Op1  
    sze  
    bun    mul8_Add  
    bun    mul8_AfterAdd
```

```
mul8_Add,  
    lda    mul8_Op2  
    add    mul8_Result  
    sta    mul8_Result
```

```
mul8_AfterAdd,  
    lda    mul8_Op2  
    cle  
    cil  
    sta    mul8_Op2  
  
    bun    mul8_Loop
```

```
mul8_End,  
    lda    mul8_Result  
    bun    mul8_i
```

```
mul8_Result,  
    hex    0  
mul8_Op1,  
    hex    0  
mul8_Op2,  
    hex    0
```

/-----

```

/*****
/ Display routines
/ Author: Mr.T (mrtofigh@gmail.com)
/ Last change: 1386.4.2
/ All rights reserved.
*****/

/-----
/ writeNumber routine
/ Displays a word in it's decimal format
/ input:
/   ac          number to be displayed
/-----
writeNumber,
    nop

    bsa    toBCD
    bsa    writeHex

    bun    writeNumber i
/-----

/-----
/ writeHex routine
/ Displays a hex number
/ input:
/   ac          number to be displayed
/-----
writeHex,
    nop

    sta    writeHex_Num

    lda    writeHex_Count
    sta    writeHex_C

    lda    writeHex_SegA
    cma
    sta    writeHex_Seg

writeHex_Loop,
    lda    writeHex_Num
    and    writeHex_f4
    cma

    and    writeHex_Seg
    cma
    out

    lda    writeHex_Seg
    cle
    cme
    cil

```

```

    sta    writeHex_Seg

    lda    writeHex_Num
    cir
    cir
    cir
    cir
    sta    writeHex_Num

    isz    writeHex_C
    bun    writeHex_Loop

    bun    writeHex_i

writeHex_Num,
    hex    0
writeHex_segA,
    hex    800
writeHex_Seg,
    hex    0
writeHex_Count,
    hex    -4
writeHex_C,
    hex    0
writeHex_f4,
    hex    0f
/-----

```

```

/*****
/ Keypad routines
/ Author: Mr.T (mrtofigh@gmail.com)
/ Last change: 1386.4.2
/ All rights reserved.
/*****/

/-----
/ lookup routine
/ Searches a key in a table and returns it's associated data
/ input:
/   ac      key
/   pointer  table. a 0 value indicates end of table
/ output:
/   ac      data stored in table after found key
/   e flag   1 = found, 0 = not found
/-----
lookup,
    nop

    sta     lookup_Key

    lda     lookup_i
    sta     lookup_Table
    isz     lookup

    bun     lookup_LoopStart

lookup_Loop,
    isz     lookup_Table

lookup_LoopStart,
    lda     lookup_Table i
    isz     lookup_Table

    sza
    bun     lookup_Cont
    bun     lookup_NotFound

lookup_Cont,
    cma
    inc
    add     lookup_Key

    sza
    bun     lookup_Loop

lookup_Found,
    lda     lookup_Table i

    cle
    cme

```

```

    bun    lookup_End

lookup_NotFound,
    cle

lookup_End,
    bun    lookup i

lookup_Table,
    hex    0
lookup_Key,
    hex    0
/-----

/-----
/ waitKey routine
/ waits until a key being pressed
/-----
waitKey,
    nop

waitKey_Loop,
    bsa    readKey
    sza
    bun    waitKey_End
    bun    waitKey_Loop

waitKey_End,
    bun    waitKey i
/-----

/-----
/ waitNoKey routine
/ waits until no key being pressed
/-----
waitNoKey,
    nop

waitNoKey_Loop,
    bsa    readKey
    sza
    bun    waitNoKey_Loop

    bun    waitNoKey i
/-----

/-----
/ readNum16 routine
/ waits for entering a number,
/ displays number on 7-segments
/ returns when a non-digit key pressed
/ output
/ ac      number
/ e flag   1 = a number returned in ac, 0 = no number
/-----

```

```

readNum16,
    nop

    cla
    sta    readNum16_NumEntered
    sta    readNum16_Num

readNum16_Loop,
    bsa    readKey

    sza
    bun    readNum16_Cont
    bun    readNum16_Loop

readNum16_Cont,
    sta    readNum16_Key

    bsa    keyToDigit
    sta    readNum16_Digit

    sze
    bun    readNum16_DigitKey
    bun    readNum16_NonDigitKey

readNum16_DigitKey,
    cla
    inc
    sta    readNum16_NumEntered

    lda    readNum16_Num
    bsa    sub16
    addr   readNum16_4Digit

    sna
    bun    readNum16_Loop

    lda    readNum16_Num
    bsa    Mul8
    addr   readNum16_Ten

    add    readNum16_Digit
    sta    readNum16_Num

    bsa    writeNumber
    bsa    waitNoKey

    bun    readNum16_Loop

readNum16_NonDigitKey,
readNum16_End,
    lda    readNum16_NumEntered
    cir

    lda    readNum16_Num

```

```

    bun    readNum16 i

readNum16_NumEntered,
    hex    0
readNum16_Digit,
    hex    0
readNum16_Num,
    hex    0
readNum16_Key,
    hex    0
readNum16_4Digit,
    dec    1000
readNum16_Ten,
    dec    10
/-----

/-----
/ keyToDigit routine
/ returns digit from its key code
/ input:
/   ac      Key code
/ output:
/   ac      digit
/   e flag   1 = digit, 0 = non-digit
/-----
keyToDigit,
    nop

    bsa    lookup
    addr   keyToDigit_Digits

    bun    keyToDigit i

keyToDigit_Digits,
    dec    1
    dec    7

    dec    2
    dec    8

    dec    3
    dec    9

    dec    5
    dec    4

    dec    6
    dec    5

    dec    7
    dec    6

    dec    9
    dec    1

```



```

    dec    10
    dec    2

    dec    11
    dec    3

    dec    14
    dec    0

    dec    0
/-----

/-----
/ readKey routine
/ returns code of pressed key
/ output:
/   ac      0 = no key pressed, non-0 = key code
/-----
readKey,
    nop

    cla
    sta    readKey_Result
    sta    readKey_Col

    lda    readKey_RowCount
    sta    readKey_RC

    lda    readKey_Row
    sta    readKey_R

readKey_RowLoop,
    lda    readKey_R
    and    readKey_Keypad
    cma
    out

    inp
    sza
    bun    readkey_Pressed

    lda    readKey_R
    cle
    cme
    cil
    sta    readKey_R

    lda    readKey_Result
    add    readKey_Four
    sta    readKey_Result

    isz    readKey_RC
    bun    readKey_RowLoop

/-- end of RowLoop --

```

```

    cla
    bun    readKey_End

readKey_Pressed,
    cle
    cir
    sze
    bun    readKey_Pressed2
    isz    readKey_Col
    bun    readKey_Pressed

readKey_Pressed2,
    lda    readKey_Result
    add    readKey_Col
    inc

readKey_End,
    bun    readKey i

readKey_Keypad,
    hex    0feff
readKey_Result,
    hex    0
readKey_Four,
    hex    4
readKey_Row,
    hex    0ffffe
readKey_R,
    hex    0
readKey_RowCount,
    hex    -4
readKey_RC,
    hex    0
readKey_Col,
    hex    0
/-----

```

مراجع

1. معماری کامپیوتر، موريس مانو، ترجمه دکتر قدرت سپیدنام، انتشارات خراسان، 1385.
2. طراحی کامپایلر، آلفرد وی. اهو، ترجمه مهدی آصفی، انتشارات ناقوس، 1380.
3. راهنمای نرم افزار PROTEUS (نسخه 5.20.07).

